

Eesti Vabariigi Põllumajandusministeerium
Eesti Mesinike Liit

**Mee tootmise ja turustamise arendamise
Eesti riiklik programm
01.09.2007 - 31.08.2010**

Programm on koostatud vastavalt Euroopa Nõukogu
määrusele 797/2004 ja Euroopa Komisjoni määrusele 917/2004
mee tootmise ja turustamise arendamiseks
Euroopa Liidu liikmesriikides

Programmi koostas:
Põllumajandusministeerium
koostöös Eesti Mesinike Liiduga

Tallinn
2007

Sisukord

	lk.
1. Sissejuhatus. Taust	3
2. Programmi eesmärk	4
2.1. Peamine eesmärk	4
2.2. Kaasnevad eesmärgid	4
3. Programmi meetmed	4
3.1. Tehniline abi mesinikele ja mesinike ühendustele	4
3.1.1. Eesmärk	4
3.1.2. Alameesmärgid	5
3.1.3. Tegevussuunad	5
3.1.4. Kavandatavad tulemused	6
3.2. Varroatoosi tõrje ja profülaktika	6
3.2.1. Eesmärk	7
3.2.2. Alameesmärgid	7
3.2.3. Tegevussuunad	7
3.2.4. Kavandatavad tulemused	7
3.3. Mee kvaliteedi hindamine ja juhtimine	8
3.3.1. Eesmärk	8
3.3.2. Alameesmärgid	8
3.3.3. Tegevussuunad	8
3.3.4. Kavandatavad tulemused	8
3.4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö	9
3.4.1. Eesmärk	9
3.4.2. Alameesmärgid	9
3.4.3. Tegevussuunad	9
3.4.4. Kavandatavad tulemused	9
4. Mesindusprogrammi meetmete praktilised tööd ja kulutused	10
4.1. Tehniline abi	10
4.2. Varroatoosi tõrje ja profülaktika	10
4.3. Mee kvaliteedi hindamine ja juhtimine	10
4.4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö	10
5. Tööjaotus	11
5.1. Programmi tegevuse koordineerimine	11
5.2. Programmi kaasatud organisatsioonid	11
6. Ajakava	12
7. Eelarve	12
8. Järelvalve	12
8.1. Juhtkomisjon	12
8.2. Juhtkomisjoni ülesanded	12
8.3. Juhtkomisjoni liikmed	13
8.4. Näitajad	13
9. Eesti Mesinike Liidu kontaktandmed	13
10. Programmi detailne eelarve	14

Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti rahvuslik programm 01.09.2007 - 31.08.2010

1. Sissejuhatus. Taust

Eesti mesindusel on ligi kaheksa aasta pikkune ajalugu, olles maaelu ja põllumajanduse lahutamatuks osaks. Mesindus on kuulunud maalähedase elulaadi juurde, andes mesinikele meetoodangu kaudu sissetulekut.

Mesilasperede tähtsus on oluline aia- ja põllukultuuride ning looduslike taimeliikide tolmeldamisel, tagades muu hulgas ka looduslike taimekoosluste tasakaalu säilimise ja paranemise. Erialaekspertide hinnangul ületab mesilaste tolmeldamistööst tulenev mesinduse kaudne tulu Eesti kliimatingimustes meetoodangust saadavat otsest tulu vähemalt 10... 12 korda.

Eestile on iseloomulik põhjamaiselt jahe kliima ja pikk ning külm talv. See tingib Eesti mesinduses, Euroopa Liidu keskmisega võrreldes, tunduvalt suuremaid kulutusi. Kliimatingimuste tõttu on suuremad kulutused muuhulgas mesilaste talvesöödale (keskmiselt 20 kg suhkrut mesilaspere kohta) ja mesilastarude ning mesindushoonete täiendavale soojustamisele. Selle tõttu on mee tootmiskulud ja omahind Eestis võrreldes Euroopa Liidu vastavate keskmiste näitajaga oluliselt kõrgemad.

Eesti mesinduses on olnud praegusest paremaid ja halvemaid aegu. Eesti mesinduse kiire areng algas XX sajandi alguses. 1939. a loendati Eestis kokku juba enam kui 110 000 mesilasperet, seega enam kui 2,5 peret ruutkilomeetri kohta. Sõja tõttu hävis suur osa mesilaid ja 1945. a oli Eestis alles vaid 17 000 mesilasperet.

Mesinike suure töö tulemusena oli Eestis 1974. a taas enam kui 102 000 mesilasperet. Kuid 1978.a. jõudis Eestisse varroatoos ja selle ohtliku mesilashaiguse tõttu vähenes mesilasperede arv kiiresti. Nii oli Eestis 1984.a järel 45 000 ja 1993.a. vaid 20 000 mesilasperet. Selle tulemusena vähenes tunduvalt mee tootmine ja tarbimine Eestis. Samas teadlaste hinnangul võimaldaks Eesti looduslike taimekoosluste meekorje potentsiaal pidada Eestis 150 000 mesilasperet.

Alates 1993. a on Eestis tehtud suurt arendustööd mesinduse alal. Selle tulemusena mesilasperede arvu vähenemine peatus ja mesinduse kandepind hakkas laienema. Taas suurenes huvi mesinduse kui harrastuse ja meetootmise kui loodussõbraliku tegevuse ja maalähedase ettevõtlusvõimaluse vastu. 2001. aasta põllumajandusloenduse andmetel oli Eesti põllumajanduslikes majapidamistes ja kodumajapidamistes kokku 7600 mesinikku ja 48 000 mesilasperet. 2002. a oli juba 50 000 mesilasperet. Samas on mesinike keskmine vanus kõrge, mesinikud vananevad ja suureneb nende kõrvalejäämine mesinduslikust tootmistegevusest.

Eesti mesilatele tekitas väga suurt kahju 2002/2003.a. talv, kui hukkus enam kui 35 % mesilasperedest. Ka järgnevate aastate talvekahjud on olnud tavalisest suuremad. Selle tõttu on mesilasperede arv langenud 2005.a. 33 000 mesilaspere tasemele. Järgneval perioodil tuleb teha suurt tööd selle nimel, et suurendada mesilasperede arvu ja koos sellega ka meesaaki ning katta siseturu tarbimise vajadused kõrge kvaliteediga kodumaise mee järele. See nõuab ka mesinike teadmiste täiendamist ja uute mesinike väljaõpetamist.

Statistikaameti andmetel toodetakse Eestis praeguse mesilasperede arvu juures aastas keskmiselt ~600 tonni mett. Viimastel aastatel on Eestis mee tarbimine perioodil alates 1993. a kuni 2006. a kasvanud umbes 60% - 440 grammist 700 grammini inimese kohta. Eestis toodetud kodumaine mesi katab meevajadusest 88... 90% ja importmee osaks on

kujunenud 10... 12%. OÜ Socio poolt 2005.a tarbijate hulgas tehtud meeturu uuringu kohaselt eelistab valdav enamus Eesti elanikke kodumaist mett importmeele.

Erialaeksperthinnangu kohaselt on praegu Eestis 40 täishõivega ja 300 osalise tööhõivega tootmismesilast, mis toodavad kokku umbes 60 % kogu Eesti meetoodangust. Peale selle on Eestis kuni 1000 väiksemat mesilast, kus mee tootmine annab perele lississetulekut ja võimaldab maatingimustes paremini eluga toime tulla ja maalähedast eluviisi säilitada.

Aia- ja põllukultuuride ning looduslike taimekoosluste hea tolmeldamise tagamiseks peaks Eestis olema vähemalt 70-75 tuhat mesilasperet. Eesti looduslikud ja põllumajanduslikud korjelaad suudavad pakkuda piisavat meekorjet kuni 150-160 tuhandele mesilasperele.

Eesti riikliku mesindusprogrammi tegevused eelseisval perioodil on suunatud mesilasperede arvukuse suurendamisele ja keskmise meetoodangut optimaalsele taseme saavutamisele. Täiustatakse mesinike alg- ja täiendõppe süsteemi, et tagada piisava arvu uute mesinike toomine mesindussektorisse ja tegevmesinikele tänapäevasel tasemel erialased teadmised.

Lisaks sellele arendatakse mesindusprogrammi raames edasi mesinduse tehnilist ja tehnoloogilist taset, et saavutada meetootmisel ja –käitlemisel kõrge tööviljakus. Ühtlasi võimaldab see tagada toodetava mee ja mesindussaaduste kõrge kvaliteedi ja toiduohutuse ning üldhügieeni nõuete täitmise.

Varroatoos on levinud kõigi Eesti piirkondade mesilastes, põhjustades mesilasperede nõrgenemist ja hukkumist ning tekitades mesinikele suurt majanduslikku kahju. Varroatoosi tõttu suureneb tunduvalt mesilasperede hukkumine pika talve tingimustes. Nimetatud kahjude minimeerimiseks rakendatakse käesoleval programmiperioodil varroatoosi tõrje ja profülaktika meetodid.

Mesilasperede arvukuse ja meesaagi suurendamiseks tegeletakse mesilaste tõuparandustööga.

Eestis ei rakendata mesindusele suunatud struktuurabi, samuti ei anta mesindusele riiklikku toetust.

Euroopa Komisjon kiitis 07.07.06 heaks Eesti Mesinike Liidu poolt vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrusele 2826/2000 esitatud mee ja meetoodete ning teiste mesindussaaduste teavitus- ja müügi edendamisprogrammi. Põllumajandusministerium sõlmis 05.10.06 Eesti Mesinike Liiduga programmi elluviimiseks kolmeaastase lepingu.

2. Programmi eesmärk

2.1. Peamine eesmärk:

2.1.1. Eesti mesindussektori arendamine, parandades mesindussaaduste tootmise ja turustamise tingimusi.

2.2. Kaasnevad eesmärgid:

2.2.1. Aidata kaasa Eestis maalähedase elulaadi säilimisele, maapiirkondade arengu kiirendamisele ja sealsete elanike majandusliku tegevuse aktiivsuse kasvule ning tööhõive olukorra paranemisele mesinduse kaudu.

2.2.2. Tagada piisavas koguses kodumaise mee ja teiste mesindussaaduste tootmine, et rahuldada laieneva meeturu vajadused.

2.2.3. Mesilasperede arvukuse suurendamise ja mesilaste tolmeldamistegevuse laienemise kaudu aidata kaasa looduslike taimeliikide ja kultuurtaimede koosluse tasakaalu säilimisele ja paranemisele.

3. Programmi meetmed

3.1. Tehniline abi mesinikele ja mesinike ühendustele

3.1.1. Eesmärk:

Tehnilise abi meetmete peamine eesmärk on laiendada mesinduse kandepinda.

3.1.2. Alameesmärgid:

Tehnilise abi meetme tegevuste sisu ja suunitlus on orienteeritud järgmistele peamistele alameesmärkidele:

- propageerida mesinike hulgas ja arendada edasi kõrgema tootlikkuse tasemega mesinduslikke tootmisvõtteid ning tehnilisi ja tehnoloogilisi lahendusi, suurendades selle abil mee ja teiste mesindussaaduste toodangu mahtu;
- tõsta toodetava mee kvaliteeti, propageerides selleks mesilates mee tootmisel ja käitlemisel kvaliteeti säästvaid ja parandavaid mee käitlemise tehnilisi ja tehnoloogilisi lahendusi;
- propageerida efektiivsemaid meetodeid õietolmu, vaha ja teiste mesindussaaduste toodangu suurendamiseks ning tootekvaliteedi parandamiseks;
- tootearendusega parandada mee ja teiste mesindussaaduste turustamist;
- propageerida ja rakendada laialdaselt mee tootmise progressiivseid tehnoloogilisi lahendusi, kasutades sealjuures korpustarudel põhinevat tehnoloogiat.;
- arendada edasi mesinikele suunatud mesindusalase teavitamise ja nõuande võimalusi nii paberkandjal kui elektroonsete teabelevi kanalite kaudu, sealhulgas mesindusalase veebilehe abil.

Tehnilise abi meetmete toetamiseks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks tugevdatakse ja arendatakse mesinike piirkondlike ühenduste koostöö erinevaid vorme. Samuti pannakse suuremat rõhku mesinike ja nende ühenduste piireületava koostöö ja kontaktide arendamisele teiste Euroopa Liidu liikmesriikide mesinike ja mesindusorganisatsioonidega.

3.1.3. Tegevussuunad:

Mesindusprogrammi tehnilise abi meetme eesmärkide elluviimisel on olulisel kohal töötada järgmiste mesindusalaste arendustegevuse peamiste tegevussuundadega:

1. Mesindusala koolitajate ja nõustajate ning piirkondliku mesindusspetsialistide koolitamine, mis loob võimalusi mesindusalase teabelevi ja uudsete tehniliste ning tehnoloogiliste lahenduste jõudmiseks kõigi mesinikeni;
2. Mee tootmise, käitlemise, tehniliste vahendite ja tehnoloogiliste lahenduste, mee kvaliteedi juhtimise ning kvaliteeti säästvate tehnoloogiliste võtete tutvustamiseks vabariiklike ja piirkondlike seminaride ning õppepäevade korraldamine;
3. Mesinike piirkondlike ühenduste abistamine mesindusalases arendustegevuses ja kohaliku teabe- ning koolitustegevuse korraldamisel ja selle kaudu mesinduse üldisel edendamisel ja propageerimisel;
4. Juurutada ja võtta kasutusele uusi tehnilisi ja tehnoloogilisi lahendusi, et vähendada tööajakulu mesilaspere ja toodetava mee koguse kohta ning ühtlasi vähendada toodetava mee omahinda;

5. Rakendada senisest rohkem tähelepanu korpustarude laialdasema kasutamise propageerimisele ja korpustarudega mesindustehnoloogia tutvustamisele, et suurendada mesinduse tootlikkust ja tööviljakust.
6. Arendada edasi ja propageerida mesinike hulgas lisaks meele ka teiste mesindussaaduste (vaha, õietolm, suur jms.) laialdasemat tootmist ja turustamist, et mitmekesistada mesinike majandustegevust ja laiendada turustamisvõimalusi.

3.1.4. Kavandatavad tulemused

1. Täiendõppe abil on edasi arendatud maakondlike mesindusala spetsialistide, nõustajate ja koolitajate võrgustikku, kuhu kuulub igast maakonnast vähemalt 2 nõustajat-koolitajat või mesindusspetsialisti, sealhulgas üle Eesti vähemalt 8 mesilashaiguste spetsialisti.
2. Kujundatud Eesti erinevate piirkondade või maakondade tasemel välja 5 koolitus- ja teavituskeskust mesinike ühenduste baasil, kus on toimunud mesinikele perioodilised mesindusõppused, sealhulgas mesinike alg- ja täiendõppe vormis.
3. Arendatud edasi ühtset, kõiki maakondi katvat vähemalt 15 vaatlus- ja testmesila võrgustikku.
4. Mesinike teavitamiseks on perioodiliselt välja antud ja levitatud mesindusalast infolehte "Mesinik" vähemalt 6 korda aastas ja jooksva teabelevi vajadusteks vähemalt 4 erinevat teabe- ja õppe/koolitusmaterjali ühikut aastas, samuti levitatud teavet veebilehe www.mesindus.ee kaudu.
5. Uute tehniliste ja tehnoloogiliste vahendite juurutamisega on vähenenud keskmine tööajakulu mesilaspere ja toodetava mee ühiku kohta.
6. Koostöö rahvusvahelisel tasemel Põhjamaade ja Baltimaadega raames on jätkunud, rahvusvaheliste mesinduskongresside ja konverentsidel on loodud uued kontaktid.

3.2. Varroatoosi tõrje ja profülaktika

3.2.1. Eesmärk

Varroatoositõrje meetme peamine eesmärk on vähendada varroatoosi tõttu mesilasperede nõrgenemisest ja hukkumisest tekkivaid kahjusid, samuti parandada mee tootmise tasuvust ning suurendada meetoodangut.

3.2.2. Alameesmärgid

Varroatoositõrje meetme tegevuste sisu ja suunitlus on orienteeritud järgmistele peamistele alameesmärkidele:

- jätkata Eesti kliimatingimustesse sobivate efektiivsete ja ökonoomsete varroatoosi tõrje meetodite väljatöötamist, testimist, kasutades mitte-pestitsiidseid tõrjevahendeid;
- parandada mee tootmise tasuvust, vähendades efektiivse tõrje abil või vähese varroatoositundlikkusega mesilasliinide kasutamisega mesilasperede nõrgenemisest või hukkumisest tekkivaid kahjusid.

3.2.3. Tegevussuunad

Varroatoositõrje meetme elluviimisel on olulised rakendada järgmised tegevussuunad:

1. Jätkatakse Eesti kliimatingimustesse sobivate efektiivsete ja ökonoomsete varroatoosi tõrje meetodite välja töötamist ja testimist testmesilates, kasutades mitte-pestitsiidseid “rohelisi” tõrjevahendeid, eelkõige orgaanilisi happeid ja taimseid preparaate;
2. Varroatoosi monitooringu raames uuritakse test- ja vaatlusmesilates võrkpõhjade abil varroalestade arvukuse loomulikku taset, samuti ravi tulemusena varroalestade varisemise intensiivsust ja raviskeemide efektiivsust;
3. Mesinikele koostatakse teavet ja soovitusi Eesti tingimustesse sobivate uute ökonoomsete ja tõhusate “roheliste” varroatoosi tõrje meetodite kasutamise propageerimiseks.
4. Kogutakse Eesti erinevatest piirkondadest jooksvat informatsiooni võimalike varroatoosi suhtes tolerantsete mesilasliinide kohta.
5. Nõustatakse mesinikke varroatoosi profülaktika, diagnostika ja tõrje küsimustes, samuti võimaliku ravimiresistentsuse osas, ning abistatakse mesinikke sobiva raviskeemi või ravimite valikul.

3.2.4. Kavandatavad tulemused

1. Varroatoosiala test- ja välitööde vajadusteks testmesilate võrgustik on välja kujundatud. Nimetatud võrgustik hõlmab vähemalt 6 Eesti erinevate piirkondade mesilat, kus on tehtud varroalestade arvukuse jooksvaks diagnostikaks vaatlusi ja välitöid, testitud erinevaid ravimeetodeid, hinnatud nende efektiivsust ja võimalikku kõrvaltoimet.
2. Monitooringu käigus kogutud informatsiooni on analüüsitud ja koostatud kokkuvõtted tulemustest, mis on trükitud õppe/teabematerjalina või avalikustatud veebilehel.

3.3. Mee kvaliteedi hindamine ja juhtimine

3.3.1. Eesmärk

Mee kvaliteedi hindamise ja juhtimise meetme peamiseks eesmärgiks on Eestis toodetava ja turustatava mee kvaliteedi tõstmine ning toiduohutuse nõuete tagamine, mis aitab arendada ja korrastada meeturgu.

3.3.2. Alameesmärgid:

- mee kvaliteeti iseloomustavate erinevate näitajate laboratoorse määramise tõhustamine,
- botaaniliselt, piirkondlikult või mee tootmisvõtetelt eristuvate meeliikide või tootegruppide iseloomulike tunnuste ja kvaliteedinäitajate süsteemi loomine, mis võimaldab selliste toodetega meeturgu rikastada, hinnates ja kontrollides ühtlasi nende kvaliteeti ja liigivastavust;

3.3.3. Tegevussuunad:

1. Meeproovide kogumine ja organoleptiliste, füüsikalis-keemiliste, õietolmu, jääkainete ja suhkrute analüüside tegemine. Mee põhiliste füüsikalis-keemiliste kvaliteedinäitajate osas kogutakse mesindusprogrammi 1., 2. ja 3. aastal vastavalt 160, 170 ja 180 meeproovi. Õietolmu analüüse tehakse mesindusprogrammi igal aastal 120 ja raskemetallide ning teiste jääkainete analüüse 30 meeproovist.
2. Meeproovide analüüside tulemuste läbitöötamine ja tagasiside korras mesinikele soovitude koostamine mee kvaliteeti säästvate ja parandavate tehnoloogiliste võtete propageerimiseks.
3. Meeproovide pakendi ja märgistuse nõuetekohasuse analüüs, mesinikele mee pakendamise ja märgistamise osas soovitude koostamine
4. Mee kvaliteedi juhtimise kava koostamine ja rakendamine.

3.3.4. Kavandatavad tulemused

1. Mee põhiliste füüsikalis-keemiliste kvaliteedinäitajate osas on kogutud ja analüüsitud mesindusprogrammi 1., 2. ja 3. aastal vastavalt 160, 170 ja 180 meeproovi.
2. Õietolmu analüüse on igal aastal tehtud raskemetallide ning teiste jääkainete analüüse 30 meeproovist.
3. Nimetatud alameetme alt tehtud analüüside tulemuste põhjal on koostatud õppe/teabematerjal, mis on tükitud või avalikustatud veebilehel.
4. Koostatud ja avaldatud on õppe/teabematerjal mee kvaliteeti mõjutavatest tehnoloogilistest mõjuteguritest ja käitlemismeetodite kvaliteetisäästvast rakendamisest.
5. Koostatud ja avaldatud on soovitusel mee pakendamise ja märgistamise osas.
6. Koostatud ja avaldatud on mee kvaliteedi juhtimise tegevuskava ja juhend, mis sätestab süsteemi mee kvaliteedi kontrolliks, hindamiseks. Mee kvaliteedi juhtimise kava on rakendatud kooskõlas heade mesindustavade juhistega.

3.4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö

3.4.1. Eesmärk

Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö meetme peamine eesmärk on Eestis mesilasperede arvukuse ja meetootmise potentsiaali suurendamine, rakendades selleks mesilaste tõuparanduse ja talve- ning haiguskindluse parandamise võtteid.

3.4.2. Alameesmärgid:

- Mesilasperede arvukuse suurendamiseks Eesti kliimatingimustesse sobivaimate mesilastõugude ja -liinide valik erineva tõumaterjali baasil;
- Mesilaste tõuparanduse tegevuskava koostamine;
- Võrdluskatsete ja jõudluskontrolli meetodi rakendamine mesilaste tõuparandus- ja paljundustöö vajadusteks;
- Mesilasperede paljundamise ja pakettperede tootmiseks Eesti tingimustele sobivate meetodite väljaarendamine.

3.4.3. Tegevussuunad:

1. Eesti mesilasperede arvukuse suurendamise ja tõuparanduse tegevuskava koostamine ja rakendamine.
2. Erinevate mesilastõugude ja –liinide võrdlev hindamine ja võrdluskatsed ning mesilasperede võrdlev jõudluskontroll, et valida ja paljundada Eesti kliimatingimustele sobivaimat, heade talvitumis- ja haiguskindlusega ning hea meetootmise võimega tõumaterjali.
3. Mesilasperede arvukuse suurendamise taktika ja uute mesilasperede, sealhulgas pakettperede tootmise tehnoloogiliste võtete väljatöötamine, vastavate soovitude ja nõuannete või teabe levitamine mesinike hulgas.
4. Tõumaterjali hankimine.

3.4.4. Kavandatavad tulemused

1. On koostatud ja rakendatud Eestis mesilasperede suurendamise ja mesilates rakendatava tõuparandustöö tegevuskava.
2. Võrdluskatsete ja jõudluskontrolli katsetoodika on väljatöötatud. Nimetatud meetoodika alusel on tehtud võrdluskatseid ja jõudluskontrolli 1. aastal vähemalt kolmes testmesilas ning järgnevatel programmiaastatel suurendatud testmesilate arvu ühe mesila võrra.
3. Programmi 3. aasta lõpuks on koostatud soovitud õppe/teabematerjalina erinevate mesilastõugude pidamise võimaluste, paljundamise ja optimaalsete mesindusvõtete valikuks erinevate Eesti piirkondlike meekorje- ja kliimatingimuste kohaselt.
4. Arendustöö tulemusena on loodud eeldused Eestis mesilasperede üldise arvukuse suurenemiseks 2005. aasta arvukusega võrreldes keskmiselt vähemalt 5 % aastas.

4. Mesindusprogrammi meetmete praktilised tööd ja kulutused

Programmi kulud on esitatud Eesti kroonides (EEK).

Programmi täitmisel tehtavad kulutused sisaldavad käibemaksu.

4.1. Tehniline abi

Programmi täitmise aasta	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Programmi tehnilise teostamise kulud	550 000	580 000	615 000
Mesinduskoolitajate ja nõustajate koolitus	50 000	60 000	70 000
Vabariiklikud seminarid ja teabepäevad	80 000	90 000	100 000
Kohalikes mesinike ühendustes õppe-teabepäevad	275 000	300 000	325 000
Mesinike teavitamine ja nõustamine	140 000	155 000	170 000
Mesindusala teabelevivõrgustiku toimimiskulud	40 000	45 000	50 000
Test- ja vaatlusmesilate võrgustik	60 000	65 000	70 000
Piirkondlik mesilashaiguste seire ja nõustamine	120 000	135 000	150 000
Mesindustehnika ja -tehnoloogia arendustöö	90 000	100 000	110 000
Rahvusvahelised kongressid, nõupidamised	50 000	55 000	60 000
Kokku tehniline abi:	1 455 000	1 585 000	1 720 000

4.2. Varroatoosi tõrje ja profülaktika

Varroatoosi monitooring, varroatoositõrje meetodite uurimine, vaatlused ja väljaarendamine testmesilate baasil, õppe/teabematerjalide koostamine

Varroatoos kokku:	150 000	160 000	170 000
--------------------------	----------------	----------------	----------------

4.3. Mee kvaliteedi hindamine ja juhtimine

Mee kvaliteediprogrammi kohaselt

meeproovide kvaliteedi analüüsid	250 000	275 000	300 000
----------------------------------	---------	---------	---------

Meeproovide kogumine, koondamine, protokollimine. Kvaliteedialane analüüs ja õppe/teabematerjali koostamine

70 000	75 000	80 000
--------	--------	--------

Kokku mee kvaliteedi juhtimine:	320 000	350 000	380 000
--	----------------	----------------	----------------

4.4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö

Tõuparandustöö mesinduses, tõumaterjali hankimine, võrdluskatsed, tõupiirkonnad, paarumismesilad, tõumaterjali paljundamine, pakett-perede tootmise tehnoloogia väljaarendamine, õppe/teabematerjali koostamine

Kokku 4. meede:	140 000	160 000	180 000
------------------------	----------------	----------------	----------------

Kokku mesindusprogrammi aastad:	2 065 000	2 255 000	2 450 000
--	------------------	------------------	------------------

5. Tööjaotus

5.1. Programmi tegevuse koordineerimine

Kogu mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti rahvuslik programmi juhtimiseks võetakse tööle projekti juht, kes korraldab projekti etappide ja tegevuste täitmist (s.h. tegevuskava, tegevusaruande, programmi lõpparuande esitamist juhtkomisjonile), juhendab ja suunab projekti kaasatud spetsialiste ja vastutab projekti teostamise eest. Projektijuht korraldab koostöös mesindusala spetsialistidega ka õppematerjalide koostamist ning jaotamist piirkondlike õppuste ja seminaride läbiviimiseks.

Tehnilise arendustöö ja teabelevi alaseid tegevusi viib ellu projektijuhi abi (assistent), kes korraldab teabelevi ja tehnilise arendustöö alaste tegevuste täitmist ning juhendab ja suunab projekti kaasatud spetsialiste ja vastutab plaanitud tegevuste teostamise eest.

Varroatoosi ja mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö meetmeid juhivad mesinduse spetsialistid.

5.2. Programmi kaasatud organisatsioonid

Programmi kaasatud põhiorganisatsiooniks on Eesti Mesinike Liit (EML). See on suurim mesinike erialaorganisatsioon Eestis, millesse kuulub 23 mesinike piirkondlikku ühendust üle kogu Eesti. Eesti mesinikest on 60 % EML liikmed või on haaratud EML mesindusala teavitamise ja nõuande levialasse, kusjuures neile kuulub ligi 90 % mesilasperedest.

EML tagab käesoleva mesindusprogrammi raames kavandatud tehnilise abi toimimise, varroatoosi profülaktika ja tõrje programmi täitmise ning mee kvaliteedi kontrolli ja juhtimise kava elluviimise, samuti mesilasperede arvukuse suurendamisele suunatud arendustöö ja tegevuskava täitmise. Seda tehakse EML projektijuhhi ja tema abi, spetsialistide ja nõustajate juhtimisel vastavalt EML juhatuse ja Põllumajandusministri poolt moodustatud juhtkomisjoni poolt heaks kiidetud detailsele tegevuskavale. Programmi tegevusi täidetakse koostöös teiste Eesti vastava ala spetsialistide ja teadlastega ning spetsialiseeritud laboratooriumidega.

Eesti Mesinike Liit töötas 1996.a. välja Eesti mesinduse arengukava 1997... 2006.a. ja selle baasil ka Eesti riikliku mee mesinduse arengu programmi aastateks 2004...2007, mis tugineb varem koostatud pikaajalisele mesinduse arengukavale. Selle programmi edasiarendusena on koostatud Eesti mee ja teiste mesindussaaduste tootmise ja turustamise arendamise kava aastateks 2007-2010.

Programmi tegevuste täitmise kaasatakse ka järgmised asutused ja organisatsioonid:

Eesti Maaülikooli Loomakasvatusteaduskond

Eesti Keskkonnauuringute Keskus

Tallinna Ülikooli Ökoloogia Instituut

Tallinna Tehnikaülikooli Toiduainete Instituut

Eesti Aianduse ja Mesinduse Kesksekselts

Eesti Meetootjate Ühendus

Programmi täitmise kaasatakse Eesti mesinikke ühendavad ja mesindusega tegelevad maakondlikud, piirkondlikud ja kohalikud organisatsioonid (loetelu lisas).

Programmi rakendamisel tehakse koostööd Skandinaavia ning Baltimaade mesinike liitudega, rakendades võimaluste piires nende kogemusi.

6. Ajakava

Mesindusprogramm on koostatud kolme aasta kohta perioodiks 01.09.2007... 31.08.2010 ja tööd teostatakse kolme aasta vältel.

Programmi juht esitab juhtkomisjonile tegevuskava 6 kuu lõikes: 01.03...31.08 tegevuskava hiljemalt veebruari teisel nädalal ja 01.09...28.02 tegevuskava hiljemalt augusti teisel nädalal.

Programmi juht esitab juhtkomisjonile tegevusaruanded 6 kuu lõikes: 01.09...28.02 tegevusaruande hiljemalt märtsi teisel nädalal ja 01.03...31.08 tegevusaruande hiljemalt septembri teisel nädalal.

Programmi juht esitab programmi lõpparuande koos viimase tegevusaruandega.

7. Eelarve

Programmi aasta	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Tulud:			
1. EL ja rahvuslik kaasfinantseerimine	2 065 000	2 255 000	2 450 000
Kulud:			
1. Tehniline abi	1 455 000	1 585 000	1 720 000
2. Varroatoosi profülaktika	150 000	160 000	170 000
3. Mee kvaliteedi juhtimine	320 000	350 000	380 000
4. Mesilasperede arvu suurendamine	140 000	160 000	180 000
Kulujääk	0	0	0

8. Järevalve

8.1. Juhtkomisjon

Juhtkomisjon "Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2007 – 31.08.2010 järelevalve teostamiseks moodustatakse Eesti Vabariigi Põllumajandusministri käskkirjaga.

8.2. Järelevalvekomisjoni ülesanded:

1. Koostab juhtkomisjoni protseduurireeglid;
2. Kinnitab 6 kuu kohta koostatud "Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2007 – 31.08.2010" täitmise detailse tegevuskava;
3. Jälgib tegevuskavade ja tegevusaruannete kaudu "Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2007 – 31.08.2010" eesmärkide saavutamiseks kasutatavate meetmete efektiivsust ja kvaliteeti;
4. Arutab tegevuskavade ja tegevusaruannete "Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2007 – 31.08.2010" põhjal strateegilisi suuniseid ja prioriteete;
5. Korraldab "Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2007 – 31.08.2010" vahehindamisi vähemalt korra poolaastas, kontrollib vahetulemusi;
6. Vaatab läbi ja kinnitab lõpparuande enne edastamist Eesti Vabariigi Põllumajandusministrile ja Euroopa Komisjonile.

Makseagentuuri (Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti) ülesanded:

Korraldab administratiivse ning kohalpealse kontrolli ning tagab, et rahastatakse üksnes abikõlbulikke tegevusi;

8.3. Juhtkomisjoni liikmed.

Juhtkomisjoni liikmeteks on Põllumajandusministrium, Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (makseagentuur), Veterinaar- ja Toiduameti ning Eesti Mesinike Liidu esindajad.

8.4. Näitajad

Komisjon hindab, kas programmi rakendamine on tulemuslik, mõjus ja kvaliteetne, lähtudes järgmistest efektiivsuse ja edukuse hindamise näitajatest:

1. läbiviidud koolituste, teabepäevade ja nõustamisürituste arv;
2. loodud on vähemalt 5 piirkondlikku koolitus- ja teavituskeskust;
3. vähemalt 30 nõustaja ja koolitajate olemasolu 15 maakonnas (igas maakonnas vähemalt kaks);
4. 15 vaatlus- ja testmesilate olemasolu 15 maakonnas
5. mesilashaiguste nõustamise alal 8- liikmelise mesinikegrupi olemasolu;
6. väljaantava infolehe, õppe/teabe- ja koolitusmaterjali ühikute arv;
7. mesinike andmebaasi, mee kvaliteedinäitajate seire andmebaasi ja meetoodangu andmebaasi olemasolu;
8. uute Eesti kliimaoludele sobivate varroatoosi tõrje meetoditega haaratud mesilate ja mesilasperede arv;
9. mee kvaliteedijuhtimise kava olemasolu ja rakendamine koos heade mesindustavadega.
10. teostatud mee kvaliteedianalüüside arv;
11. mesilasperede arvukuse suurendamise ja tõuparandustöö kava olemasolu ja rakendamine.
12. programmi lõppedes on Eestis 38 000 mesilasperet – tõus 5 % aastas.
13. koostatud teabematerjalid ja nende sisuline kvaliteet.

9. Eesti Mesinike Liidu kontaktandmed

Eesti Mesinike Liit Vilmsi 53G 10147 Tallinn Eesti
 Tel. +372 63 764 93 Mob. +372 52 93 589 E-post kilk@cc.ttu.ee

10. Programmi detailne eelarve

Programmi detailne eelarve on esitatud lisas 2.

11. Riiklik ja struktuurabi mesindusele

Eestis riigi- ja struktuurabi meetmeid mesindusele ei rakendata.